

Direcția Corp Control și Anticorupție

Sinteza

Raportului privind controlul tematic efectuat la Societatea Comercială de Transport cu Metroul București "Metrorex" - S.A.

În baza Mandatului de control nr. 4536/02.02.2021, o echipă de control din cadrul Ministerului Transporturilor și Infrastructurii a efectuat un control tematic la Societatea Comercială de Transport cu Metroul București "Metrorex" - S.A. (denumită în continuare și Metrorex).

Acțiunea de control a fost finalizată prin întocmirea Raportului nr. 4536/01.03.2021 *privind controlul tematic efectuat la Societatea Comercială de Transport cu Metroul București "Metrorex" - S.A.*, care a fost aprobat de conducerea ministerului.

Din analiza documentelor aferente obiectivelor controlului, puse la dispoziția echipei de control de către reprezentanții Metrorex au rezultat următoarele:

1. Structura organizatorică a Metrorex, a fost aprobată la data de 13.07.2018 prin Hotărârea Adunării Generale a Acționarilor și cuprinde un număr de **4.560 posturi**. Regulamentul de Organizare și Funcționare al Metrorex, aprobat în ședința AGA din data de 20.12.2018 corespunde structurii organizatorice aprobate.

Față de structura organizatorică aprobată, începând cu 31.01.2021, s-a intervenit prin aprobarea redimensionării unor subdiviziuni organizatorice din cadrul Metrorex, de către unii directori executivi, atât pentru structura centrală cât și pentru unele substructuri. Documentul „Stat de funcții master” pus la dispoziția echipei de control, nu corespunde cu structura organizatorică întrucât acesta prevede un număr de **5.861** posturi.

Având în vedere aceste aspecte precum și modificările intervenite asupra numărului de personal ca urmare a extinderii rețelei de metrou, apreciem că se impune evaluarea structurii de personal, dimensionarea acesteia astfel încât să corespundă numărului de posturi necesar desfășurării activității unității în condiții de eficiență, eficacitate și economicitate. Structura astfel identifica va fi supusa aprobării Adunării Generale a Acționarilor Metrorex.

2. Prin Hotărârea Consiliului de Administrație al Metrorex nr. 3 din 03/10/2019 s-a dispus solicitarea, de către conducerea executivă a Metrorex, a sprijinului Ministerului Transporturilor pentru „*modificarea cadrului legal pentru continuarea activităților comerciale cu terții, privind închirierea bunurilor proprietate publică a statului.*” Prin Nota de informare nr. M01/15718/09.10.2019, MTI a fost informat în legătură cu implicațiile intrării în vigoare a OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ asupra veniturilor obținute de Metrorex din activitatea comercială desfășurată fie direct, fie prin asociere sau închiriere, precum și asupra Raportului de Inspecție Economico-Financiară nr. 5013/07.02.2019 și Dispoziției obligatorii nr. 6001/260445/07.02.2019 emise de Ministerul Finanțelor Publice,

prin Direcția Generală de Inspecție Economico-Financiară, prin care Metrorex a fost obligat să vireze la bugetul statului suma de 189.981.936 lei (rezultată din veniturile obținute de Metrorex, în perioada 2011-2018, din contractele comerciale derulate+penalități aferente).

Metrorex a depus plângere prealabilă împotriva Raportului mai sus menționat și a Dispoziției obligatorii, plângere care a fost admisă de către Ministerul Finanțelor Publice (Decizia nr. 1/P/10.02.2020). Metrorex a propus modificarea prevederilor art. 297 din OUG nr. 57/2019, prin introducerea unui nou alineat care să cuprindă două excepții. Prima excepție nu a fost susținută și de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, în calitate de inițiator a OUG nr. 57/2019, amendamentul fiind „*de natură să aducă atingere prevederilor constituționale.*” Cu privire la cea de a doua excepție, prin introducerea unei norme derogatorii de la alin.(1) lit.c), MDRAP a apreciat că „*aceasta vizează o particularitate a serviciilor publice de transport și ar trebui reglementată la nivelul legislației speciale în domeniu*”.

Metrorex a revenit prin solicitarea nr. M01/3152/02.03.2020, înregistrată la MTI cu nr. 9193/2.03.2020, pentru „*acordarea sprijinului instituțional prin inițierea unor completări ale cadrului legal, care să acorde și în cazul concesiunilor date prin atribuire directă societăților înființate prin reorganizarea regiilor posibilitatea închirierii acestor bunuri în condițiile prevăzute prin hotărârea de guvern de înființare și de atribuire directă a concesiunii.*” Consiliul de administrație al Metrorex a fost informat în legătură cu demersurile susținute de entitate până la acea dată, așa cum rezultă din Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 3/25.08.2020, dată la care au luat act de demersurile realizate. Urmare corespondenței purtate cu Consiliul Concurenței, pentru definitivarea/obținerea avizului conform pentru Contractul de servicii publice încheiat între minister și Metrorex, pentru perioada 2020-2024, aprobat prin OMT nr. 697/2020, a fost identificată necesitatea modificării prevederilor HG nr. 482/1999 privind înființarea Societății Comerciale de Transport cu Metroul București ”Metrorex”S.A.

Necesitatea modificării prevederilor HG nr. 482/1999 a rezultat și pentru punerea în aplicare a măsurilor dispuse de Curtea de Conturi a României care a constatat existența unor inadvertențe și imperfecțiuni legislative privind acordarea compensației pentru serviciul public de transport cu metroul.

Deși statutul actualizat al societății prevede în mod expres atribuția acesteia de a iniția proiecte de acte normative, pe parcursul anilor 2019-2020 Metrorex a tergiversat demersurile necesare modificării prevederilor HG nr.482/2019, până în prezent nefiind creat cadrul legal valabil care să permită obținerea, de către Metrorex, a veniturilor din activitatea comercială derulată și nici nu au fost clarificate aspectele sesizate atât de Curtea de Conturi cât și de Consiliul Concurenței. Menționăm că la data prezentei a expirat termenul acordat de Consiliul Concurenței pentru modificarea prevederilor HG nr.482/2019.

3. Contractul Colectiv de Muncă 2020-2021 nr. 61853/CCM/05.10.2020 a fost încheiat în urma negocierilor purtate de către Comisia de negociere METROREX și Unitatea Sindicatul Liber Metrou (USLM) și a fost înregistrat la I.T.M. București sub nr. 249/05.10.2020.

Membrii provizorii ai Consiliului de Administrație al Metrorex, numiți prin Hotărârea AGA nr. 297/77/12.06.2020 și Hotărârea AGA nr. 297/82/10.08.2020, au adoptat Hotărârea nr. 1/16.09.2020 prin care au decis aprobarea Comisiei de negociere din partea Metrorex și „*mandatarea acesteia pentru a negocia în numele și pe seama sa*” Contractul Colectiv de Muncă pe anii 2020-2021, cu respectarea prevederilor legale în vigoare și încadrarea în Bugetul de venituri și cheltuieli aprobat al societății pentru anul 2020.

Totodată, membrii Consiliului de Administrație au mandatat directorul general al societății să semneze, în numele Consiliului de Administrație, procesele verbale întocmite în cadrul

negocierilor pentru încheierea noului Contract Colectiv de Muncă, forma finală a acestuia, precum și toate celelalte documente necesare înregistrării la autoritatea competentă.

La data începerii negocierilor erau aplicabile prevederile Legii nr. 55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19 și era instituită starea de alertă, în baza prevederilor Hotărârii nr. 668/2020 privind prelungirea stării de alertă pe teritoriul României începând cu data de 16 august 2020, precum și stabilirea măsurilor care se aplică pe durata acesteia pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19. Precizăm faptul că, pe tot parcursul procesului de negociere între părți, starea de alertă pe teritoriul României a fost succesiv prelungită, așa cum rezultă din prevederile HG nr. 782/2020, HG nr. 856/2020, HG nr. 967/2020.

Având în vedere aceste aspecte, apreciem că, pe de o parte, semnatarii Notei nr. M01/14881/10.09.2020 au dezinformat membrii consiliului de administrație, neinvocând și prevederile HG nr. 668/2020, ceea ce ar fi condus la prelungirea duratei Contractului Colectiv de Muncă 2019-2020 fără a fi operate modificări iar, pe de altă parte, membrii consiliului de administrație au acordat un mandat nelimitat pentru negociere persoanelor propuse de conducerea executivă a Metrorex deși puteau să amâne negocierea, pe perioada stării de alertă fiind aplicabile prevederile art. 29 din Legea nr. 55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19 potrivit cărora: „Pe durata stării de alertă se interzice declararea, declanșarea sau desfășurarea conflictelor colective de muncă în [...] în transporturile pe căile ferate, în unitățile care asigură transportul în comun [...]”.

Din documentele prezentate reiese că în cadrul ședințelor de negociere cu reprezentanții sindicatului, membrii comisiei de negociere din partea Metrorex au prezentat în mod trunchiat situația privind cuantumul economiei înregistrate la fondul de salarii, care, din punctul lor de vedere, a fost baza determinării procentului de majorare de 18%, începând cu 01.11.2020.

Situația economico-financiară prezentată la negocierea Contractului Colectiv de Muncă 2020-2021 din data de 17.09.2020, de către comisia de negociere, nu a fost relevantă în evaluarea corectă a situației economico-financiare a societății Metrorex S.A. și în mod special, în determinarea clară a economiei înregistrată la nivelul cheltuielilor de natură salarială, deoarece nu a existat o bază de comparație aprobată, privind stabilirea corectă a economiei respective.

4. În urma analizei documentelor aferente negocierii nu a fost identificată nici o dovadă a informării C.A. asupra formei finale a C.C.M., anterior înregistrării acestuia la ITM, fiind astfel încălcate dispozițiile procedurii operaționale cod PO 1.3.4.1.1/27.05.2020 privind pregătirea pentru negociere și actualizare C.C.M.

De asemenea, din analiza documentelor puse la dispoziția echipei de control, s-a constatat faptul că la data negocierilor, din componența comisiei de negociere din partea administrației, un număr de 10 din totalul de 15 membri erau membri de sindicat, cu plata la zi a cotizației aferente.

Apreciem că întrucât aceste persoane aveau și calitatea de membru de sindicat la data negocierii, obiectivitatea acestora față de subiectele supuse negocierii putea fi influențată.

Așa cum reiese din documentele prezentate, întocmite și aprobate de părți, în BVC-ul aprobat pe anul 2020 nu este evidențiată o sumă distinctă ca reprezentând cheltuiala cu majorarea salariilor cu ocazia negocierii Contractului Colectiv de Muncă 2020-2021.

Comisia de negociere din partea Metrorex nu a ținut cont de efectul creșterii salariale în totalul cheltuielilor de natură salarială aferente anului 2021 și a implicațiilor acestor creșteri față de rezultatul brut, aferent anului 2021.

În conformitate cu prevederile art. 48 alin.(3) din Proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2021 aprobat în Guvern, „Operatorii economici prevăzuți la alin. (1) care au înregistrat pierderi și/sau plăți restante la data de 31 decembrie 2020, nu pot prevedea în bugetul de venituri și cheltuieli pentru anul 2021 creșteri ale cheltuielilor de natură salarială aferente reîntregirii acestora, determinate de acordarea unor creșteri salariale și/ sau de creșterea numărului de personal în anul 2020”.

Având în vedere prevederile art.48, alin.(3) din proiectul Legii Bugetului de Stat pe anul 2021, BVC/2021 al Metrorex nu poate fi promovat de MTI pe circuitul de aprobare la Ministerul Muncii și Ministerul Finanțelor Publice, dacă numărul de personal și valoarea cheltuielilor de natură salarială pe anul 2021 va fi mai mare față de cea prevăzută în BVC/2020.

Conform datelor comunicate de reprezentanții Metrorex, impactul creșterii salariale prin majorarea cu 18%, în total cheltuieli de natură salarială, va fi în valoare de 158.139,65 mii lei, respectiv 13.178,31 mii lei/lună.

Metrorex poate întocmi și transmite, spre avizare și aprobare proiectul BVC /2021, numai dacă numărul de personal și valoarea cheltuielilor de natură salarială pe anul 2021 vor fi la nivelul celor cuprinse în BVC aprobat pentru anul 2020.

Această cerință ar putea fi îndeplinită doar în condițiile în care în anul 2021, Metrorex va reduce numărul de personal existent.

5. Modalitatea în care Consiliul de administrație al Metrorex și Directorul general au ales să gestioneze, în perioada septembrie-octombrie 2020, negocierea Contractului Colectiv de Muncă 2020-2021, raportat la prevederile art. 13 alin. (3) din Statutul actualizat al Metrorex, potrivit căror „Consiliul de Administrație și Directorul general răspund de activitatea de administrare și conducere a Metrorex [...]”, încalcă prevederile art.5 alin.(1) din Ordonanța nr.119/1999 privind controlul intern/managerial și controlul financiar preventiv care prevăd că „Persoanele care gestionează fonduri publice sau patrimoniul public au obligația să realizeze o bună gestiune financiară prin asigurarea legalității, regularității, economicității, eficacității și eficienței în utilizarea fondurilor publice și în administrarea patrimoniului public”.

Decizia membrilor Consiliului de administrație de a acorda mandat de reprezentare pentru negocierea Contractului Colectiv de Muncă 2020-2021 fără ca în prealabil să analizeze și să decidă cu privire la necesitatea și oportunitatea majorării salariilor pentru angajații Metrorex, nu a fost fundamentată corespunzător, în condițiile în care evoluția câștigului mediu de natură salarială realizat a fost următoarea:

- 2018 - 7.802,37 lei (realizat BVC 2018)
- 2019 - 9.432,28 lei (realizat BVC 2019)
- 2020 - 10.531,35 lei (propus BVC 2020)

Totodată, așa cum rezultă din prevederile art. 17 pct. p) din statutul actualizat al Metrorex, Consiliul de Administrație nu și-a îndeplinit atribuția potrivit căreia acesta „analizează raportul trimestrial al societății privind activitatea economico-financiară și anuală pe bază de situații financiare și aprobă măsuri pentru desfășurarea activității în condiții de echilibrare a bugetului, inclusiv constituirea fondului destinat premiei personalului.”

Trebuie reținut și faptul că, în conformitate cu prevederile art. 17 pct. ff) din statutul Metrorex „Consiliul de Administrație reprezintă patronatul în negocierea contractului colectiv de muncă la nivel de societate [...] Consiliul de administrație aprobă componența comisiei de negociere, o împuternicește și îi acordă mandat pentru negocierea și semnarea contractului colectiv de muncă al S.C. Metrorex - S.A. Consiliul de Administrație poate mandata directorul general pentru semnarea contractului”.

Ori, având în vedere aceste atribuții, considerăm că în cadrul procesului de negociere a CCM, membrii Consiliului de administrație aveau obligația de a se asigura de realizarea unei bune gestiuni financiare, prin asigurarea legalității, regularității, economicității, eficacității și eficienței în utilizarea fondurilor publice.

6. În urma negocierilor purtate pentru încheierea CCM 2020 - 2021 s-a convenit majorarea salarială de 18% doar pentru personalul muncitor și de execuție. Astfel, în Anexa nr. 7 a CCM 2020-2021 sunt prevăzute „clasele de salarizare și coeficienții de ierarhizare ce se aplică personalului muncitor și de execuție”.

Ulterior înregistrării Contractului Colectiv de Muncă pentru 2020-2021, a fost convocată Adunarea Generală a Acționarilor pentru aprobarea salarizării personalului cu funcții de conducere.

La convocarea Adunării Generale a Acționarilor au fost invocate prevederile art. 9 alin. 5 din Hotărârea nr. 482/1999 privind înființarea Societății Comerciale de Transport cu Metroul București "Metrorex" - S.A., potrivit căror:

„Drepturile de salarizare și celelalte drepturi de personal se stabilesc în contractul colectiv de muncă pentru personalul de execuție și de către adunarea generală a acționarilor pentru personalul de conducere”.

Este evident că, raportat la prevederile Legii societăților nr. 31/1990, „personal de conducere” pentru care AGA stabilește remunerații sau limitele generale ale acestora, nu pot fi decât membrii consiliului de administrație și respectiv directorul (directorii) cu atribuții delegate de consiliu.

De asemenea, apreciem că în mod eronat, la art. 13 alin. (6) lit. p) din Statutul actualizat al Metrorex a fost prevăzută atribuția AGA de a stabili drepturile de salarizare pentru „salariații cu funcții de conducere”, întrucât, în sensul prevederilor Legii societăților nr. 31/1990 stabilirea drepturilor de salarizare ale personalului care are calitatea de salariat este de competența managementului societății și nu de competența adunării generale a acționarilor.

Totodată, este de menționat că prevederile Legii nr. 62/2011 privind dialogul social referitoare la negocierea drepturilor de salarizare sunt aplicabile tuturor persoanelor care au calitatea de salariat, indiferent dacă acestea ocupă sau nu funcții de conducere.

Având în vedere aspectele menționate mai sus, apreciem că este necesară conformarea la prevederile legale incidente prin modificarea Statutului Metrorex, în sensul eliminării atribuției AGA de a stabili drepturile de salarizare pentru salariații cu funcții de conducere.

7. În ceea ce privește acordarea sporului de metrou, conform Anexei nr. 1, cap. II din CCM, acesta „se acordă personalului din metrou care lucrează în condiții deosebite, vătămătoare, grele sau periculoase, determinate de îndeplinirea anumitor condiționalități”.

Sporul de metrou se acordă în cuantum de 20, 27, 34 sau 40% din salariul de bază, corespunzător categoriei de personal și timpului de lucru efectuat.

Conform informațiilor/documentelor prezentate echipei de control de către reprezentanții Metrorex, de sporul de metrou beneficiază toți angajații societății, indiferent de locul în care aceștia își desfășoară activitatea.

Menționăm faptul că, în vederea evaluării condițiilor de microclimat, au fost efectuate evaluări periodice privind determinarea parametrilor necesari încadrării în aceste categorii.

Cu toate acestea, nu au fost prezentate documente privind îndeplinirea condițiilor impuse pentru acordarea sporului de metrou pentru personalul din aparatul central al Metrorex.

Având în vedere aceste aspecte, apreciem că acordarea sporului de metrou tuturor salariaților societății a fost abuzivă întrucât nu au fost prevăzute cu claritate condițiile necesar a fi îndeplinite și nu s-a ținut cont de faptul că nu toți salariații „lucrează în condiții deosebite, vătămătoare, grele sau periculoase...”.

Apreciam că se impune sesizarea Curții de Conturi a României pentru verificarea acestui aspect și pentru determinarea duratei și a posibilului prejudiciu produs prin acordarea pentru toți salariații din cadrul Metrorex, a sporului de metrou.

În ceea ce privește situația cheltuielilor cu salariile aferente anului 2020, este de menționat că, raportat la valoarea totală a salariilor pentru timpul efectiv lucrat, în sumă de 270.081.002 lei, valoarea totală a sporurilor acordate conform CCM, este în cuantum de 234.734.356 lei (aprox. 87%).

8. Prevederile Ordinului Ministrului Transporturilor nr. 570/13.05.2014 conform căroră „*la ședințele consiliilor de administrație/consiliilor de conducere ale societăților comerciale/instituțiilor publice/regiilor autonome care funcționează în subordinea și sub autoritatea Ministerului transporturilor vor fi invitați în mod obligatoriu reprezentanții sindicatelor din cadrul unităților respective*” depășesc cadrul legal aplicabil, respectiv art. 30 din Legea dialogului social nr. 62/2011, cu modificările și completările ulterioare, care prevede că: „*Angajatorul poate invita sindicatul reprezentativ la nivel de unitate să participe în consiliul de administrație sau alt organ asimilat acestuia, inclusiv în cazul administrației publice, la discutarea problemelor de interes profesional, economic și social*”.

Având în vedere cele menționate echipa de control apreciază că dispozițiile OMT nr. 570/13.05.2014 exced prevederilor legale incidente și consideră că se impune efectuarea, de către structurile cu competențe în domeniu, a unei analize a prevederilor ordinului menționat prin prisma prevederilor Legii nr. 62/2011, urmată după caz, de anularea/revocarea/încetarea aplicabilității acestuia.

9. Din situația pusă la dispoziția echipei de control, referitoare la contractele individuale de muncă ale salariaților Metrorex suspendate la cerere la nivelul societății, a rezultat că în anul 2020 au fost aprobate 45 de cereri de suspendare a contractelor individuale de muncă.

Au fost analizate prin sondaj mai multe cereri de suspendare a contractelor individuale de muncă, puse la dispoziție de reprezentanții Metrorex iar în urma verificărilor nu au fost constatate deficiențe cu privire la respectarea prevederilor legale aplicabile.

10. Pentru atribuirea contractelor de achiziție a produselor, serviciilor și lucrărilor necesare realizării obiectului de activitate, la nivelul Metrorex sunt aplicate prevederile Legii nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale și ale Normelor metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului sectorial/acordului-cadru din Legea nr.99/2016 privind achizițiile sectoriale, aprobate prin HG nr.394/2016.

Dintre contractele de achiziție atribuite pentru îndeplinirea obligațiilor prevăzute în sarcina Metrorex prin CCM, au fost selectate aleatoriu în vederea verificării modului de atribuire, următoarele contracte:

- Contractul nr. 145/06.12.2016 - furnizare uniforme de serviciu;

- Contractul nr. 99/12.08.2020 - Acord-cadru - Echipament de protecție - Îmbrăcăminte de protecție - Lot 1;
- Contract nr. 131/04.11.2020 - contract subsecvent nr. 1 - Echipament de protecție - Îmbrăcăminte de protecție - Lot 1.

Din analiza documentelor aferente procedurilor de atribuire a acestor contracte, nu au fost identificate deficiențe cu privire la aplicarea prevederilor legale specifice achizițiilor sectoriale.

11. Pe de altă parte, în urma verificărilor specifice efectuate s-a constatat că Metrorex a achiziționat de la S.C. SINDOMET SERVCOM S.R.L., în mod direct și fără a încheia în prealabil un contract de achiziție, serviciile prevăzute la art. 82 alin. (3) din CCM, respectiv:

„(3) Salariații societății, în scopul recuperării capacității de muncă, vor efectua un stagiu de 4 (patru) zile consecutive de cazare la centrele sindicale de recuperare pentru salariații Metrorex deschise în stațiunea Bușteni, [...] având dreptul la o reducere a costului biletului de 99%, suportată de societate”.

Sumele aferente facturilor reprezentând contravaloarea serviciilor de recuperare a capacității de muncă a salariaților, prevăzute în CCM, achitate de către Metrorex către S.C. SINDOMET SERVCOM S.R.L. au fost următoarele:

- 2019 - 3.676.923,51 lei
- 2020 - 3.774.355,20 lei

În perioada 2015 - 2018 Metrorex a efectuat către S.C. SINDOMET SERVCOM S.R.L. plăți care includ și contravaloarea serviciilor menționate, valoarea facturilor achitate fiind după cum urmează:

- 2015 - 1.183.015,77 lei
- 2016 - 1.075.655,16 lei
- 2017 - 1.427.679,04 lei
- 2018 - 3.100.129,95 lei

De asemenea, fără a fi încheiat un contract în acest sens, Metrorex a achitat facturi emise de Unitatea Sindicatul Liber Metrou (USLM) în contul serviciilor prevăzute la art. 82 alin. (2) din CCM, respectiv:

„(2) Salariații care efectuează concediul de odihnă pe bază de bilete de odihnă, bilete de odihnă și tratament sau alte documente justificative menționate la alin.(4) în locații din țară sau din afara țării, au dreptul la decontarea valorii documentelor justificative după cum urmează:

- 75% din valoarea totală a biletelor de odihnă și tratament, în limita cuantumului stabilit prin protocol semnat de către Administrație și Sindicatul semnatar;
- 75% din valoarea totală achitată a biletelor de odihna eliberate de sindicatul semnatar al CCM sau agenții / operatori de turism, pentru sejururi în țară și în afara țării, în limita tarifelor aplicate biletelor de odihnă eliberate de sindicatul semnatar al prezentului CCM;

Aferent decontării acestor servicii, Metrorex a plătit către USLM facturi în valoare de:

- 2019 - 2.249.923,50 lei
- 2020 - 1.906.506,00 lei

În perioada anterioară, Metrorex a mai plătit către USLM facturi în valoare de:

- 2015 - 814.260,00 lei
- 2016 - 1.746.852,80 lei
- 2017 - 2.115.162,00 lei
- 2018 - 2.323.474,25 lei

Îndeplinirea obligațiilor prevăzute de clauzele CCM referitoare la decontarea biletelor de recuperare a capacității de muncă și a biletelor de odihnă și tratament a avut ca efect încălcarea prevederilor legale privind achizițiile sectoriale având în vedere faptul că, în calitate de entitate contractantă, Metrorex nu a aplicat o procedură de atribuire conform Legii nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale.

Serviciile menționate au fost achiziționate direct (fără aplicarea unei proceduri de atribuire și fără încheierea unui contract), în mod preferențial și discreționar de la S.C. Sindomet Servcom S.R.L. și de la USLM, evident cu încălcarea prevederilor art. 2 alin. (2) din Legea nr. 99/2016, respectiv:

„(2) Principiile care stau la baza atribuirii contractelor sectoriale și a organizării concursurilor de soluții sunt:

- a) nediscriminarea;*
- b) tratamentul egal;*
- c) recunoașterea reciprocă;*
- d) transparența;*
- e) proporționalitatea;*
- f) asumarea răspunderii”.*

În conformitate cu prevederile art. 245 alin.(2) din Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, *„Următoarele fapte constituie contravenții, dacă nu au fost săvârșite în astfel de condiții încât să fie considerate, potrivit legii penale, infracțiuni:*

[...] m) orice încălcare a prevederilor prezentei legi sau a actelor normative emise în aplicarea acesteia, având ca efect încălcarea dispozițiilor art. 2;”

Ținând cont de dispozițiile art. 247 alin. (1) din Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, potrivit căroră: *„Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se realizează ex post de către persoane împuternicite în acest scop de către Curtea de Conturi a României”*, considerăm că se impune sesizarea Curții de Conturi a României pentru efectuarea verificărilor în legătură cu aspectele constatate și aplicarea, după caz, a sancțiunilor prevăzute de lege.

12. La nivelul Metrorex s-au derulat contracte de asociere în participațiune dezavantajoase pentru aceasta din punct de vedere financiar. Stabilirea cotelor de participare la împărțirea veniturilor obținute din asocieri nu a fost fundamentată în mod corespunzător, în raport cu valoarea aportului fiecărui asociat.

De asemenea, contractele conțin clauze care dezavantajează Metrorex prin limitarea posibilităților de implicare în negocierea contractelor care aduc venituri în asociere.

Prelungirea duratei unor contracte de asociere nu a fost precedată de efectuarea unei analize tehnico-economice, care să justifice modificarea aportului Metrorex, stabilirea duratei de prelungire a contractului de asociere și stabilirea cotelor de participare la beneficiile asocierii.

Cu toate că unele dintre contractele de asociere în participațiune au încetat prin ajungere la termen, partenerii contractuali au continuat să desfășoare activitățile specifice prin exploatarea abuzivă a spațiilor și/sau cu acordul Consiliului de administrație al Metrorex.

Având în vedere faptul că unele suporturi de publicitate se află într-o avansată stare de degradare aducând un prejudiciu de imagine Metrorex reprezentând însă și un real pericol de accidentare a călătorilor cu consecințe greu de imaginat.

De asemenea, apreciem că se impune efectuarea tuturor demersurilor legale necesare în vederea determinării firmei SPECTACULAR OOH & PRINTING S.R.L. să elibereze spațiile ocupate în prezent în mod abuziv.

De asemenea, condițiile în care a fost încheiat contractul de asociere în participațiune nr.94/26.11.2003 cu S.C. SINDOMET SERVCOM S.R.L. și modul în care a fost prelungită durata acestuia prin actul adițional nr.2/04.10.2007, au fost în defavoarea Metrorex.

Echipa de control apreciază că Metrorex a fost dezavantajată din punct de vedere financiar prin repartizarea veniturilor și cheltuielilor, stabilită inițial în cotă de doar 25%, în timp ce cota pentru S.C. SINDOMET SERVCOM S.R.L. a fost de 75%. Nu au fost puse la dispoziția echipei de control documente din care să reiasă care au fost elementele luate în considerare la stabilirea cotelor de participare pentru împărțirea veniturilor și cheltuielilor asocierii.

O deficiență majoră constatată în legătură cu încheierea contractului de asociere în participațiune nr.94/26.11.2003 o reprezintă contradicția dintre clauzele contractuale, pe de o parte, care stabilesc faptul că S.C. SINDOMET SERVCOM S.R.L. „încheie contracte de închiriere cu terții contractanți” și pe de altă parte prevederile art.4 alin.(2) lit.c) din Hotărârea de Guvern nr.482/1999 privind înființarea Societății Comerciale de Transport cu Metroul București "Metrorex" - S.A., care interzic în mod expres subînchirierea spațiilor.

Apreciem că stabilirea cotelor de participare la împărțirea veniturilor obținute din asociere nu a fost fundamentată în mod corespunzător, în raport cu valoarea aportului adus de fiecare asociat. De asemenea, contractul conține clauze care au dezavantajat Metrorex prin limitarea/excluderea posibilităților de implicare în negocierea contractelor care aduc venituri în asociere.

13. Până în prezent, SINDOMET SERVCOM S.R.L. nu s-a conformat solicitării de a preda către Metrorex spațiile comerciale, invocând un articol din contractul de asociere în participațiune nr.94/2003 care prevede că „În cazul lichidării, fiecare parte reintră în posesia exclusivă a bunurilor și valorilor asupra cărora și-a păstrat dreptul de proprietate, cu excepția construcțiilor cu caracter comercial care devin proprietatea exclusivă a METROREX. SINDOMET SERVCOM are dreptul la o justă și reală despăgubire, în limita contribuției sale la cheltuiala efectuată pentru construirea spațiilor, în condițiile legii”.

La data de 08.08.2018 SINDOMET SERVCOM S.R.L. a înregistrat pe rolul Tribunalului București - Secția a VI-a civilă, cererea de chemare în judecată - Dosarul nr. 27165/3/2018, în contradictoriu cu Metrorex, în calitate de pârâtă.

Obiectul litigiului vizează ca obiect „numire lichidator”, reclamanta Sindomet Servcom SRL solicitând: „Să dispuneți numirea unui lichidator al asocierii intervenite în urma Contractului de Asociere în participațiune nr. 94 din 26.11.2003, având în vedere că nu a fost convenită o procedură distinctă de lichidare a asocierii iar pe cale de consecință să dispuneți și instituirea unui drept de retenție asupra spațiilor aduse în asociere, până la stabilirea și plata efectivă a unei juste și reale despăgubiri conform contractului [...]”.

În cadrul litigiului, SINDOMET SERVCOM S.R.L. solicită, să se constate de către instanță prelungirea tacită a contractului de asociere în participațiune nr. 94/26.11.2003 în temeiul dispozițiilor art. 1949 și urm. Cod civil, completate și coroborate cu dispozițiile art. 1930 pct.

1 lit. d și art. 1931 Cod civil, „având în vedere că părțile au continuat să își exercite drepturile și obligațiile izvorâte din acesta și după data expirării duratei pentru care acesta a fost încheiat, respectiv după data de 26.09.2018.”

Ca urmare a notificărilor/înștiințărilor transmise de Metrorex cu privire la întreruperea furnizării curentului electric și a apei în spațiile comerciale, la data de 20.11.2018 a fost înregistrat Dosarul nr. 32291/299/2018 pe rolul Judecătoria Sectorului 1 București, având ca obiect ordonanță președințială, acțiunea fiind promovată de ASOCIAȚIA COMERCIANȚILOR DE LA METROU în calitate de reclamantă.

La această dată, dosarul este soluționat definitiv, instanța pronunțându-se, fără citarea părților, în sensul „Admite cererea privind pe reclamant ASOCIAȚIA COMERCIANȚILOR DE LA METROU, cu sediul [...] Obligă pârâtul METROREX S.A. să reia furnizarea utilităților - apă curentă și energie electrică - către comercianții din spațiile de metrou.”

De asemenea, tot pe rolul Judecătoria Sector 1, a fost înregistrat Dosarul nr. 27121/299/2018, care are ca obiect acțiune în constatare, cererea de chemare în judecată fiind promovată de către ASOCIAȚIA COMERCIANȚILOR DE LA METROU, împreună cu comercianții de la metrou, respectiv societățile comerciale deținătoare de spații comerciale în contradictoriu cu SINDOMET SERVCOM S.R.L. și METROREX în calitate de pârâte.

La termenul de judecată din data de 03.10.2019, la cererea de suspendare a judecării formulate de SINDOMET SERVCOM S.R.L. în calitate de pârâtă, cerere de suspendare la care au achiesat și reclamantele, prin Încheiere, instanța de judecată s-a pronunțat în sensul că:

„Admite cererea de suspendare a judecării cauzei, formulată de pârâta Sindomet Servcom S.R.L. În temeiul art. 413 alin. (1) pct. 1 C.pr.civ. suspendă judecata cauzei până la rămânerea definitivă a hotărârii pronunțate în dosarul nr. 27165/3/2018 aflat pe rolul Tribunalului București. Cu drept de recurs pe durata suspendării. Cererea de recurs se depune la Judecătoria Sectorului 1 București. Pronunțată astăzi, 03.10.2019, prin punerea soluției la dispoziția părților prin mijlocirea grefei instanței”.

În cadrul acțiunii de control, au fost efectuate verificări privind situația ocupării spațiilor comerciale de la metrou, în condițiile în care contractul de asociere a încetat prin atingere la termen, echipa de control fiind însoțită de reprezentanți ai Metrorex.

Astfel, în urma verificărilor efectuate prin sondaj la stațiile de metrou Gara de Nord, Eroilor, Piața Victoriei și lanoului s-a constatat că în majoritatea spațiilor identificate se desfășoară activitate comercială.

Având în vedere aspectele prezentate cu privire la litigiile generate de încetarea contractului de asociere nr.94/2003, apreciem faptul că situația actuală (în care S.C. Sindomet Servcom S.R.L. exploatează în continuare fără nici un drept spațiile comerciale) se datorează în mare măsură lipsei de reacție și lipsei măsurilor adecvate din partea managementului Metrorex pentru îndeplinirea demersurilor necesare.

14. Încă din anul 2015, Curtea de Conturi a României a constatat în cadrul acțiunilor de audit derulate anterior la Metrorex, că au existat serioase rețineri nu numai asupra necesității constituirii asocierilor în participațiune dar și cu privire la rezultatele obținute (SINTEZA raportului de audit „Performanța activității specifice desfășurate de către METROREX SA în perioada 2010 - 2015” - disponibilă în mod public la adresa de internet http://www.curteadeconturi.ro/Publicatii/SINTEZA_RAPORT_DE_AUDIT_METROREX.pdf), Echipa de audit a mai reținut și faptul că „asocierile în participațiune cu firme ale sindicatului din entitatea respectivă generează, în principiu, o relație improprie între conducătorul entității și sindicat precum și o poziționare discutabilă a personalului, pe de o parte din punctul de vedere al sarcinilor și obligațiilor acestora, ca angajați, și pe de altă parte din punctul de vedere al intereselor lor ca membri ai sindicatului.”

De menționat este și faptul că în cadrul Raportului de audit „Performanța activității specifice desfășurate de către Metrorex în perioada 2010-2015”, auditorii Curții de Conturi au stabilit, în sarcina conducerii Metrorex următoarele recomandări/măsuri:

- *Inițierea, la nivelul de competență al Metrorex, a demersurilor necesare pentru obținerea unui punct de vedere oficial de la Agenția Națională de Integritate cu privire la existența unor elemente de natura „conflictului de interese” generate de asocierea în participațiune a Metrorex cu o firmă privată în care asociat este chiar sindicatul*
- *Inițierea, la nivelul de competență al Metrorex, a demersurilor necesare, pentru revizuirea legislației specifice (pachetul referitor la sindicate, inclusiv LG nr.62/2011 a dialogului social ș.a.) în vederea introducerii interdicției pentru firmele la care sindicatele din entitățile cu capital de stat sunt asociate/acționare, sau au interese directe sau indirecte, de a derula afaceri aducătoare de profit cu entitățile respective.”*

Astfel se constată faptul că recomandările Curții de Conturi au fost ignorate la nivelul conducerii Metrorex, mai mult decât atât, exploatarea și administrarea spațiilor comerciale continuând și în prezent, sub o formă abuzivă, chiar și după încetarea contractului prin ajungere la termen.

15. Ultima inventariere a spațiilor din metrou a avut loc în anul 2018, în baza deciziei nr. 365/20.09.2018, ca urmare a expirării contractului de asociere în participațiune nr. 94/2003 încheiat cu S.C. Sindomet Servcom S.R.L.

Ulterior datei de 15.11.2018, Metrorex nu a mai procedat la realizarea inventarierii anuale a spațiilor deținute, cu încălcarea prevederilor Legii contabilității nr. 82/1991 cu modificările și completările ulterioare, care precizează, la art.41, faptul că:

„Art. 41. - Constituie contravenție următoarele fapte:

... 2. nerespectarea reglementărilor emise de Ministerul Finanțelor Publice, respectiv de instituțiile cu atribuții de reglementare în domeniul contabilității prevăzute la art. 4 alin. (3), cu privire la: ...

d) efectuarea inventarierii;...”

aceste abateri fiind sancționate cu amendă de la 400 lei la 5.000 lei

Precizăm faptul că, în conformitate cu prevederile legale (Normele aprobate prin OMFP nr. 2861/2009) „*inventarierea are ca scop principal stabilirea situației reale a tuturor elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale fiecărei entități, precum și a bunurilor și valorilor deținute cu orice titlu, aparținând altor persoane juridice sau fizice, în vederea întocmirii situațiilor financiare anuale care trebuie să ofere o imagine fidelă a poziției financiare și a performanței entității pentru respectivul exercițiu financiar.*”

Având în vedere aceste aspecte, echipa de control apreciază că se impune sesizarea Ministerului Finanțelor Publice pentru efectuarea verificărilor și aplicarea sancțiunilor corespunzătoare, conform art. 42 alin. (4) din Legea contabilității nr. 82/1991.

16. Comisia internă de verificare constituită în baza Deciziei directorului general al Metrorex nr. 202/14.06.2018, în coordonarea Serviciului Situații de Urgență și Informații Clasificate, a efectuat un control cu privire la modul de respectare a prevederilor Normativului pentru proiectarea Construcțiilor și Instalațiilor Specifice de Metrou privind prevenirea și Stingerea Incendiilor - NP 071-02.

Conform Raportului de control nr. M01.04/113/10.09.2018, întocmit în urma acțiunii de control, au fost verificate un număr de 331 spații comerciale cu o suprafață ce însumează aproximativ 5.825 mp, fiind constatate multiple deficiențe care au condus la concluzia că „prevederile NP 071-02 sunt încălcate favorizând posibilitatea de a aduce atingere funcționalității și siguranței transportului cu metroul, cu afectarea directă a exigențelor de securitate la incendiu și evacuarea persoanelor în caz de urgență”, având în vedere că nu poate fi asigurată în mod corespunzător securitatea persoanelor în caz de urgență precum și evacuarea rapidă și sigură a acestora, „din cauza amplasării unor spații comerciale în calea de evacuare, mărfuri expuse în afara spațiului comercial, nesecurizarea geamurilor, schimbarea destinației în depozit de marfă (supraaglomerarea cu mărfuri combustibile, în special textile) care duce la creșterea densității termice precum și schimbarea destinației comerciale de desfacere de produse de patiserie în cea de producere-desfacere cu degajare de căldură”.

Precizăm faptul că, prin Raportul de Control mai sus menționat au fost dispuse propuneri pentru eliminarea abaterilor constatate.

Echipa de control nu a primit din partea Metrorex informații/documente care să ateste modul de ducere la îndeplinire a propunerilor formulate prin Raportul de control nr. M01.04./113/10.09.2018, avizat de directorul general.

17. Având în vedere următoarele aspecte privind derularea relațiilor comerciale între Metrorex, USLM și/sau Sindomet Servcom SRL, respectiv:

- condițiile dezavantajoase pentru Metrorex în care a fost încheiat contractul de asociere numărul 94/2003;
- cotele de participare a asociaților la repartizarea veniturilor și cheltuielilor asocierii stabilite în cuantum de 25% pentru Metrorex și de 75% , pentru S.C. SINDOMET SERVCOM S.R.L. (ulterior 36% cu 54%) , care nu reflectă în mod corespunzător valoarea aportului adus în asociere de fiecare dintre cele două părți;
- faptul că S.C. SINDOMET SERVCOM S.R.L. a decis care agenți economici închiriază spații comerciale, a negociat prețul și a întocmit contractele de închiriere în timp ce Metrorex nu a avut posibilitatea să intervină în negocierea acestora;
- execuția spațiilor comerciale a fost realizată de operatori economici, în baza contractelor încheiate de aceștia direct cu S.C. SINDOMET SERVCOM S.R.L., fără ca Metrorex să fie consultat și eventual să poată propune alți agenți economici care ar putea realiza acele spații în condiții mai avantajoase din punct de vedere economic;
- modalitatea de verificare de către Metrorex a documentelor financiar -contabile întocmite de administratorul asocierii cu privire la derularea contractelor de închiriere a spațiilor către terți, precum și verificarea realității deconturilor de venituri și cheltuieli lunare care s-a desfășurat la intervale mari de timp, prin delegare de personal împuternicit de conducerea Metrorex, la sediul central al SC Sindomet Servcom SRL;
- prelungirea contractului pentru o perioadă de 10 ani care s-a făcut cu mult timp înainte de expirarea duratei acestuia, prevăzută în contractul inițial, fără a avea la bază o fundamentare adecvată cu privire la implicațiile tehnico-economice ale extinderii duratei contractului;
- continuarea exploatării spațiilor comerciale amplasate pe domeniul public, fără temei contractual, de către Sindomet Servcom SRL;
- achiziționarea preferențială și discreționară de servicii sociale, fără parcurgerea unor proceduri concurențiale de achiziție

și ținând cont de modalitatea în care a fost gestionată negocierea drepturilor salariale pentru încheierea Contractului Colectiv de Muncă 2020-2021 apreciem că persoanele cu funcții de decizie din cadrul Metrorex au acționat în conivență cu reprezentanți ai sindicatului, vădit în beneficiul acestuia, ceea ce crează suspiciunea unor posibile înțelegeri în afara cadrului legal.

Mai mult, în perioada efectuării controlului, la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii a fost înregistrată petiția nr. 5642/09.02.2021, în cuprinsul căreia petentul a susținut că a acordat sume de bani unor persoane fizice, în mod nelegal, în schimbul obținerii de la Sindomet Servcom SRL a dreptului de a închiria un spațiu comercial. Aspectele sesizate nu au putut fi verificate întrucât structura de control din cadrul ministerului nu are competența de a analiza raporturile comerciale dintre SC Sindomet Servcom SRL și comercianții de la metrou, acestea neafiându-se în subordinea sau sub autoritatea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii.

Având în vedere acest aspect și ținând cont de constatările efectuate cu privire la relațiile comerciale dintre Metrorex, USLM și/sau Sindomet Servcom SRL, s-a apreciat că aspectele evidențiate în cadrul raportului reprezintă indicii cu privire la săvârșirea unor posibile infracțiuni de folosire a funcției pentru favorizarea unor persoane și de abuz în serviciu (raportat la art.13² din Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție), prevăzute și sancționate astfel de legea penală:

„Art. 301 (1) Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act prin care s-a obținut un folos patrimonial pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică pe o perioadă de 3 ani”.

„Art. 297 (1) Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, nu îndeplinește un act sau îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică”.

Legea 78/2000 „Art. 13² - În cazul infracțiunilor de abuz în serviciu sau de uzurpare a funcției, dacă funcționarul public a obținut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime”.

Având în vedere indiciile privind săvârșirea unor posibile infracțiuni și faptul că aspectele prezentate pot întruni elementele constitutive ale infracțiunilor menționate, ținând cont de prevederile art.23, alin.1 din Legea nr.78/2000, conform căroră:

„Persoanele cu atribuții de control sunt obligate să înștiințeze organul de urmărire penală sau, după caz, organul de constatare a săvârșirii infracțiunilor, abilitat de lege, cu privire la orice date din care rezultă indicii că s-a efectuat o operațiune sau un act ilicit ce poate atrage răspunderea penală, potrivit prezentei legi”,

prin Raportul de control s-a propus sesizarea organelor de urmărire penală, abilitate pentru efectuarea cercetărilor cu privire la fapte (“in rem”) și aplicarea măsurilor prevăzute de lege.

p. Director adjunct

